

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 6. sz. sz.
Ide kérjük a kéziratokat.
KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendő az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A városi politika feladatai.

(Várospolitikai tanulmány.)

Irta: Dr. Tatay Zoltán, városi tb. aljegyző.

I. A városigazgatás szervezési politikája.

A városigazgatás nem más, mint a városok közigazgatása, vagyis valamely város területén a végrehajtó hatalomnak az arra hivatott szervek általi konkrét megvalósítása.

Az állam ezen végrehajtó hatalmat helyhatósági, önkormányzati szervek által gyakorolja.

Azon sokágu tevékenység, melyek ezen átruházott végrehajtó hatalom gyakorlása igényel, nagyszámú szervek létesítését teszi szükségessé. Továbbá az ügyek nagymennyisége és sokfélesége maga után vonja azoknak megfelelő elosztását és külön szervekre bízását. A városigazgatás helyessége az által lesz biztosítva, ha azzal araváló elemek bízhatnak meg. Ennélfogva a végrehajtó hatalom gyakorlási jogának egységre ruházása a helyes városigazgatás szempontjából kiváló fontossággal bír.

A magyar községek autonómiája az alkotmány legerősebb biztosítéka, mert jöllehet a törvényhatóságok az államhatalom folytonos felügyelete és ellenőrzése alatt állanak, a törvény korlátai között szabadon gyakorolják az önkormányzatot, az állami közigazgatás közvetítését, továbbá közérdekű és országos ügyekkel is foglalkoznak (1886. XXI. t.-c. 2. §), a törvényhatóság saját területén (parciális) jogalkotó hatalmat és végrehajtó hatalmat egyaránt gyakorol: előbbi az által, hogy szabályrendeleteket alkot, utóbbit azáltal, hogy belügyeiben önállóan intézkedik, és az állami közigazgatást közvetíti.

A magyar városok a törvényhozásnak idevonatkozó rendelkezései szerint (1886. XXI. és XXII. t.-cz.) két csoportba oszthatnak u. m. törvényhatósági joggal felruházott városok és rendezett tanácsú városok. Városaink ezen két csoportja között közigazgatási szervezet és hatáskör tekintetében lényeges különbség van. Mig az első csoportba tartozó városok *valóságos törvényhatóságok*, addig a rendezett tanácsú városok *községek*. Jöllehet hazánk rendezett tanácsú városainak nagyrésze még ma is község jellegű, s mintegy átmenetet képez a falu és a tulajdonképeni

város között, mégis vannak közöttük olyanok is, melyek városias külsejük, fejlett kulturális és közigazdasági jelentőségük folytán valóban a város elnevezésre tarthatnak igényt.

Ennélfogva törvényhozásunknak idevonatkozó intézkedési jörést elavultaknak tekinthetők és mindinkább érezhetővé válik egy „*városi törvénynek*” hiánya, mely városainknak új közigazgatási organizációját teremtene meg s melynek megalkotása az illetékes tényezőket már régóta foglalkoztatja.

E törvény elmunkálatai már meg is tétettek. A városok nagy jelentőségéből folyó feladatait és a városok által teljesített nagyszámú állami funkciókat méltányolni, s ezért őket némileg rekompenzálni kívánja a városok fejlesztéséről szóló 1912. évi LVIII. t.-c.

Ezen törvény ugy a törvényhatósági joggal felruházott, mint a rendezett tanácsú városokat évenként növekedő állami segélyben részesíti s ezéja első sorban a vidéki rendőrsegek fejlesztése, mely a rendőrség államosításának elmunkálata gyanánt tekinthető. Egyszerűsíti a városi háztartások ügyeinek intézését és rendezi a városi közigazgatási tisztviselők illetményeit és szolgálati viszonyait.

Azon funkciók, melyeket a községek az állam helyett teljesítenek, a következők: a) adóügyek, b) katonaiügyek, c) mező-, tüzi- és közrendészet, d) közegészségügy, e) cseléügyek, f) erdőrendészet, g) községi bíraskodás, h) gyám- és gondnokági ügyek, i) kézbesítés, k) állategészségügy, l) kisaajátítási ügyek, m) mértékek, sulyok ellenőrzése, n) népoktatás, o) népszámlálási ügy, p) szegényügy.

Az 1912. évi XVIII. t.-c-ben megállapított évi államegély ezen funkciók ellenszolgáltatását kívánja nyújtani.

Törvényhozásunknak ezen és a közel jövőben megvalósítandó ezirányu egyéb nagyjelentőségű intézkedései városaink fellendítésére bizonyára jótékony hatással lesznek.

A városigazgatás nagy terjedelme és sokfélesége szükségessé teszi nagyszámú szervek létesítését s a különböző ügyeknek különböző csoportokba osztását.

Azon szerveket, melyek a városigazgatást végzik, két csoportba oszthatjuk, u. m. :

- a) hivatásszerű és
b) társadalmi (önkormányzati) szervek.

Előbbiek hivatásszerűen gyakorolják a végrehajtó hatalmat, utóbbiak az állam által átruházott hatalom gyakorlásában önkormányzati joguknál fogva egyéb elfoglaltságaik mellett vesznek részt.

A magyar városok közigazgatási szervezetét az 1886. évi XXI. és XXII. t.-cikkék állapítják meg, amaz a törvényhatóságokról, emez a községekről szól.

Eszerint a városigazgatás szervei:

a) a törvényhatósági joggal felruházott városokban:

1. a törvényhatósági közgyűlés,
2. a közigazgatási bizottság,
3. a városi tanács,
4. a polgármester,
5. a rendőrkapitányság,
6. az árvászek;

b) rendezett tanácsú városokban:

1. a képviselőtestületi közgyűlés,
2. a városi tanács,
3. a polgármester,
4. a rendőrkapitányság.

A közgyűlés képviseli a törvényhatóság, illetve a község egyetemét és gyakorolja a törvényhatósági, illetve községi önkormányzatot.

A közigazgatási bizottság az államkormány és a törvényhatóság közé helyezett intéző, ellenőrző és közvetítő szerv, melynek célja a közigazgatás egyöntetűségének biztosítása.

A városi tanács a törvényhatóságnak, illetve községnek, végrehajtó közege, mely a határozatokat megvalósítja, a „lehetőséget valósággá, tényévé változtatja”. A polgármester a törvényhatóság, illetve község első tisztviselője és képviselője, kinek a törvény (1886. XXI. t.-c. 73. §.) önálló hatáskört biztosít. A rendőrkapitányság az állam és helyi rendőrség közege, melynek feladata a város területén a rendszert gyakorlása. Az árvászek az árva- és gyámügyi teendők ellátására hivatott szerv.

A törvényhatóság élén a főispán áll, ki a kormányznak bizalmi embere, ellenőre a törvényhatósági igazgatásnak és abba irányítóan befoly.

A városigazgatás legfontosabb szerve a város közönségének egyetemét képviselő bizottsági közgyűlés, s így a városigazgatás helyessége elsősorban a közgyűlés működésétől függ. A közgyűlés tagjainak száma és választásának módja a törvényben van megállapítva, de a város vezetőségének kiváló figyelemmel kell lennie, hogy a bizottság lehetőleg arra való elemekből állíttassék össze.

Valamint az egészséges parlamenti életnek előfeltétele a pártok keletkezése, hasonlóképpen a „városok parlamentjében” is pártok keletkezése kívánatos. A várospolitikában pártok alatt azons társadalmi csoportokat értjük, melyek a közelebbi városi cé-

lokra, s azok kiviteli módjára nézve közös felfogást tanusítanak és egyirányú működést fejtenek ki.

Pártok létezése egymásnak kölcsönös ellenőrzése s az egyetemes jónak (itt a város érdekében) minél tökéletesebb megvalósítása céljából felette óhajtható. A városi pártok létjogosultságának első feltétele az országos politikától való tartózkodás és inkább várospolitikai kérdéseknek a város érdekében leendő helyes megoldására törekvés.

A városi pártoknál is konzervatív és liberális irányzatokat találunk. A különböző pártok céljait megvalósítására különböző utakon haladhatnak, de a végéül csak egy lehet, a lakosság jólétének előmozdítása és a város érdekében szem előtt tartása.

Az a bizottsági tag, aki nem ilyen szempontokból cselekszik, tartozék bármelyik párthoz, nem méltó azon helyre, hova vagyoni állása, vagy választóinak bizalma állított.

A lakosság egyetemének magasabb célokat szolgáló s önzetlen tagokból álló képviselete s helyes városi igazgatás legelőkeltebb garanciája.

A községi önkormányzati hatáskörnek egyik legfontosabb teendője a tisztviselők választása. A városi tisztikar a következő tagokból áll: polgármester, polgármesterhelyettes, tanácsnok, főjegyző, rendőrfőkapitány, főjegyző, főmérnök, főszámvevő, árvászeki elnök és ülnökök, főorvos, orvosok, rendőrkapitányok, aljegyzők, ügyészek, mérnökök, erdőmester, főlevéltárnok, főszámvevő helyettes, főpénztárnok, alügyészek, levéltárnok, erdőtisztok, állatorvosok, közigyám, számvevők, pénztárnokok, ellenőrök, közigazgatási fogalmazók, rendőrfogalmazók.

Kezelő személyzet: irodaigazgató, iktató, kiadó, irattárnok, irodatiszt, nyilvántartó, végrehajtó, írnök.

A tisztikarnak részint törvény által rendelt, részint szabályrendelet által létesített szakbizottságok segídeknek.

Törvényhatóságok, illetve községek szervezeteket u. n. szervezési szabályrendeletekben állapítják meg, melyek kormányhatóságilag jóváhagyandók.

A városi tanács tagjai: a polgármester (mint elnök), főjegyző, tanácsnokok, főjegyző és rendőrfőkapitány.

A városi tanács hatáskörébe utalt ügyek azok különfeleségére és a munka arányos felosztására tekintettel *ügyosztályokba* soroztatnak.

Budapest székesfőváros új szervezési szabályzatában a régi 10 helyett) 16 tanácsai ügyosztály állíttatott fel, u. m.:

1. Elnöki ügyosztály.
2. Ut-és csatornázásépítési ügyosztály.
3. Városi építési ügyosztály.
4. Katonai és illetékesi ügyosztály.
5. Közlekedési ügyosztály.
6. Pénzügyi ügyosztály.
7. Közoktatási ügyosztály.
8. Közélemezési ügyosztály.
9. Közjótékonyági ügyosztály.

10. Közegészségi ügyosztály.
11. Közjogi és anyakönyvi ügyosztály.
12. Vízvezetési és világítási ügyosztály.
13. Építkezési ügyosztály.
14. Szociálpolitikai és közművelődési ügyosztály.
15. Közgazdasági ügyosztály.
16. Városgazdasági ügyosztály.

Vidéki városaink az ügyforgalomhoz képest, — szabályrendeleti uton — állapítják meg az ügyosztályok számát. Kivánatos dolog, hogy az ügyosztályok oly főnökök által vezettessenek, kik az illető közigazgatási szak iránt hajlamot és különös hivatottságot éreznek. A minősítési törvényben (1883. I. t.-c.) megkívánt képesítésen kívül szaktudás, gyakorlati érzék és helyes irányítási képesség azok a feltételek, melyekkel egy ügyosztályt vezető főnöknek rendelkeznie kell. Külföldi országokban már megvalósított, nálunk még csak a kísérlet stádiumában levő közigazgatási továbbképző tanfolyamok és szakvizsgák ezen célt vannak hivatva szolgálni.

A városi tanácsnak és az egyes ügyosztályoknak szakközvegei:

- a) jogi kérdésekben: a tisztii ügyészség;
- b) pénzügyi kérdésekben: a számvérvőség;
- c) műszaki kérdésekben: a mérnöki hivatal;
- d) egészségügyi kérdésekben: a tisztii főorvosi hivatal;
- e) erdészeti kérdésekben: az erdőmesteri hivatal.

A statisztikai adatok gyűjtése, ahol külön városi statisztikai hivatal nincs, valamelyik ügyosztály (rendesen az adóügyosztály) feladat körébe tartozik. A statisztikai adatgyűjtés nagyjelentőségénél fogva azonban felette kívánatos a városi statisztikai hivatalok felállítása. A reális fejlődés és a minden irányu haladás ellenőrzésének legbiztosabb eszköze, s a városok gazdasági erejének összemérésére a legalkalmasabb módszer a statisztika.

Nagyjelentőségű és a maga nemében páratlan munka e téren „A Magyar városok Statisztikai Évkönyve”, melyet a nagytudományú dr. Thirring Gusztáv, a székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatója állított egybe, amely a legbuzgóbb adatgyűjtések alapján igyekszik a magyar városok hü képét nyújtani.

Szólanunk kell még e fejezetben a városok egyesületi szervezkedéséről.

Városaink a legujabb időkig mint teljesen önálló egységek léteztek, sem a fővárossal, sem egymással semminemű szerves összeköttetésben nem voltak. A közbizalmi hivatalos érintkezéstől eltekintve városaink között semmiféle együttműködést a legujabb időkig nem találunk. Az utóbbi években merült fel az egyesülés eszméje, mely a magyar városok országos kongresszusának szervezetében vált valóra és lett a magyar városoknak egyetemes képviselőjévé.

Az egyesülésben levő erőnél fogva a városok kongresszusa a városok közös érdekeinek és a városok között szükséges összhangnak bizonyára hathatós előmozdítója leend.

(Folyt. köv.)

Hírek.

— **Gyógyszertárok adományozása.** A belügyminiszter városunkban három új gyógyszerterület engedélyezett és pedig: Sztankai Abának az Attila-téren, Szendrei Bélának a Márton Kálmán-telepen és Mandel Józsefnek a Ferenc József-ut és Vénkert között.

— **A színészeknek.** A városi Tanács a debreczeni színtársulat segélyezésére 2000 koronát utalt ki.

— **A tanyai iskolák vizsgálata.** A debreczeni tanyai áll. elemi iskolák vizsgálatainak sorrendje a következő:

Junius 15. Ohát és Oháttelekháza; vizsgálati kiküldött Konec Ákos gond. előadó, a ref. egyház részéről Boér Károly s. lelkész.

Junius 16. Hegyes és Elep; kiküldöttek ugyanazok.

Junius 17. Ebes; kiküldöttek ugyanazok

Junius 17. Ondód; I. kiküldött Szilágyi Bálint, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 18. Fancsika és Nagycsere; kiküldött Péterffy József igazgató, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 19. Ondód; II. kiküldött Horváth János, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 20. Macs; kiküldött Konec Ákos, ref. egyház részéről Boér Károly.

Junius 21. Szepez; kiküldött Kenyeres Károly, ref. egyház részéről Kovács János lelkész.

Junius 21. Bánk; kiküldött Péterffy József, ref. egyház részéről Kovács János.

Junius 21. Haláp; kiküldött Konec Ákos, ref. egyház részéről Boér Károly.

Junius 21. Kösülyszeg; kiküldött Horváth János és Kertész Imre, ref. egyház részéről Dávid Mihály.

A vizsgálatok alkalmával a városi tanács határozatából a jó magaviseletű és szorgalmas tanulók jutalomkönyveket kapnak.

— **Debreczen szabad királyi város polgármesterétől.** 1863—1913. eln. sz. A kir. belügyminiszteri 136,000—1912. sz. a kelt rendelet alapján közhírré teszem, hogy az „Esti Ujság”, „Pesti Tükör” és „Pesti Hírlap” című politikai napilapoknak Debreczen szab. kir. város területén 1913. évi augusztus hó 14-ig, a „Debreczeni Ujság” című politikai napilapnak 1913. július 12-ig és a „Debreczeni Hírlap” című hetilapnak pedig 1913. évi június hó 15-ig való elárúsításához engedélyt adtam. Debreczen, 1913. évi május hó 13-án. *Kovács József*, polgármester.

Körözések.

8742—1913. k. Kiskoru Kurdi János illetőségének megállapítása vált szükségessé, melynek megállapításához nevezett természetes atyját Kálkapolnán született 50 éves, 1912. évben Nyirbátorban tartózkodott, napszámos Sikuti Istvánt kell kihallgatnom. Miután nevezett ismeretlen helyre távozott Sikuti Istvánt megkörözöm azzal, miszerint kérem a hatóságokat, hogy a nevezettet feltalálása esetén természetes fia anyjának Kurdi Zsófiának illetőségére vonatkozólag kihallgatni s az arról felvett jegyzőkönyvet hozzám megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Nyiregyháza, 1913 május hó 28-án.

Alispán.

5619—1913. al. Ujpesten Poláncz Ágotától, 1894 szeptember 8-án házasságon kívül született Poláncz Teréz Elvira vándor komédiásnő körözését azzal rendelem el, hogy feltalálása esetén illetőségi viszonyaira nézve tüzetesen kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvet Csanádvármegye alispáni hivatalának közvetlenül megküldendő,

Makó, 1913. évi május 30.

Alispán.

10.041—1913 k. Weisz Ignác és Czinner Rózától 1891. év április hó 15-én Nyirbogdányban született Weisz Herman illetősége lévén megállapítandó, utóbbi kihallgatása vált szükségessé. Miután Weisz Herman, sem annak szülei beható nyomozás után sem voltak feltalálhatók, Weisz Hermant ez uton megkörözöm és kérem a hatóságokat, hogy nevezettet feltalálása esetén illetőségére vonatkozólag részletesen kihallgatni s arról felvett jegyzőkönyvet hozzám juttatni sziveskedjék. Nemleges értesítések mellőzését kérem.

Nyiregyháza, 1913 május hó 28-án.

Alispán.

296.879—1913. Temesváron (Mehála) községben 1873. évben született, állandó lakása nem bíró Bozsiok Dömötör szülei: Mihály és Olaszku Katalin napszámos illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az öszes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s feltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a főlvet jegyzőkönyvet pedig hozzánk beküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 ápr. 29-én.

Főjegyző

8608—1913.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a városi gyámpénztár 1912. évi számadása elkészülvén, az mellékleteivel együtt az 1913. évi június hó 10-től kezdődőleg 15 napi közszemlére a városi számvevőésnélnél (Városház, I. emelet, 9. számú ajtó) kitétetett s azok ott az érdeklődők által megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1913. évi június hó 10-én tartott üléséből.

A városi Tanács.

Pályázati hirdetmény.

A városi Tanács katonai és illetőségi ügyosztálya értesíti a szülőket és gyámokat, hogy a cs. és kir. közőshadseregbeli hadapródiskolában az 1913—14. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek.

Pályázati véghatáridő július hó 12.

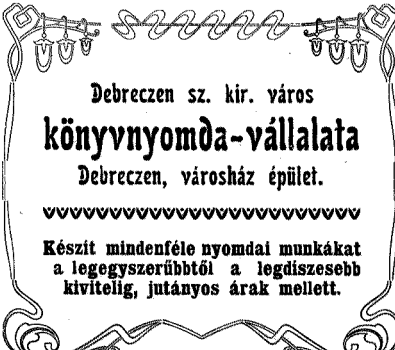
A vonatkozó hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház, emelet, 19. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Pályázati hirdetmény.

A városi Tanács katonai és illetőségi ügyosztálya értesíti a szülőket és gyámokat, hogy a m. kir. honvéd hadapródiskolában az 1913—14. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek.

Pályázati véghatáridő július hó 10.

A vonatkozó hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház, emelet, 19. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen sz. kir. város
könyvnyomda-vállalata
Debreczen, városház épület.

~~~~~

**Készít mindenféle nyomdai munkákat
a legegyszerűbttől a legdiszesebb
kivitelig, jutányos árak mellett.**